Yapılandırmayı İmzalamayan Kefil

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay Hukuk Genel Kurulu	24.06.2026	Bozma

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2025/296	2026/402	TBK 133, TBK 586, İİK 67, HMK 373

ÖZET

Kredi genel sözleşmesini imzalayan kefil, asıl borçlu ile banka arasında imzalanan ve sözleşmeyi yenilemediğini açıkça belirten yapılandırma protokolünde imzası olmasa da sorumlu kabul edildi; TBK 133 uyarınca açık yenileme iradesi bulunmadığından direnme kararı bozuldu.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/yapilandirma-protokolunu-imzalamayan-kefil-hgk-2026-402/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

Hukuk Genel Kurulu 2025/296 E. , 2026/402 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 21. Hukuk Dairesi

SAYISI : 2024/1132 E., 2024/1122 K.

ÖZEL DAİRE KARARI : Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 30.04.2024 tarihli ve

2022/7219 Esas, 2024/3418 Karar sayılı BOZMA kararı

Taraflar arasındaki itirazın iptali davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın kabulüne karar verilmiştir.

Kararın davalı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince davalı vekilinin istinaf başvurusunun kabulüyle İlk Derece Mahkemesi kararı kaldırılarak yeniden esas hakkında hüküm kurulmak suretiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı taraf vekilleri tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 11. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Bölge Adliye Mahkemesi tarafından Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan gündem ve dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili; müvekkili bankanın Ankara Şubesi ile dava dışı ... İnş. Madeni Yağlar Petrol Ürünl. Turz. Ltd. Şti. arasında akdedilen 12.10.2011 tarihli kredi genel sözleşmesi uyarınca adı geçen şirkete kredi kullandırıldığını, davalı sözleşmeyi müşterek borçlu ve müteselsil kefil sıfatıyla imzaladığından borçtan sorumlu olduğunu, anılan sözleşmeye istinaden kullandırılan kredi hesaplarının sözleşmede bankaya verilen yetkiye istinaden 26.02.2016 tarihinde kat edildiğini, bu tarih itibariyle 3.807.655,99 TL borç bakiyesi tespit edilerek gerekli ihtarnamenin tüm borçlulara keşide edildiğini, süresi içinde borcun ödenmemesi üzerine alacağın tahsili için Ankara 15. İcra Müdürlüğünün 2016/5316 Esas sayılı dosyasında başlatılan icra takibinin davalı tarafın borca ve ferilerine itirazı sonucunda durduğunu, dava dışı borçlular aleyhine 3.829.464,11 TL alacak üzerinden takip başlatılırken takip talebinde ve tebliğ edilen ödeme emrinde davalının sadece 4...0 numaralı krediden kaynaklanan 3.344.670,11 TL riskten sorumlu olduğunun açıkça belirtildiğini ileri sürerek davalının haksız itirazının iptali ile icra takibinin devamına, davalı aleyhine alacağın %20'si oranından aşağı olmamak üzere icra inkâr tazminatına hükmedilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili; kefalet sözleşmesinde müvekkilinin kendi el yazısıyla sorumlu olduğu azami miktarın ve kefalet tarihinin yazılmadığını, bahsi geçen hususların banka personeli tarafından doldurulduğunu, müvekkilinin hiçbir referans numaralı krediden dolayı davalı bankaya karşı sorumlu olmadığını, kredi genel sözleşmesinin 12.10.2011 tarihinde imzalandığını, müvekkili davalının o tarihte ikamet adresi İstanbul olduğu hâlde sözleşmeye beş yıl sonraki Ankara adresinin yazıldığını, davacı taraf ile icra takip dosyasının diğer borçluları arasında 06.05.2016 tarihinde yeniden yapılandırma protokolü tanzim edildiğini, bu yapılandırma yeni bir sözleşme niteliğinde olduğundan önceki sözleşmedeki kefalet işlemi geçerli olsa bile müvekkilinden talepte bulunulamayacağını, müvekkilinin sadece 2011 yılında düzenlenen genel kredi sözleşmesine imza attığını, başka herhangi bir kredi sözleşmesine imza atmadığını belirterek davanın reddini savunmuş ve davacı aleyhine kötüniyet tazminatına karar verilmesini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 17.09.2020 tarihli ve 2017/235 Esas, 2020/527 Karar sayılı kararı ile; davacı banka ile dava dışı ... İnş. Madeni Yağlar Petrol Ürünl. Turz. Ltd. Şti. arasında 12.10.2011 tarihinde 10.000.000 TL limitli kredi genel sözleşmesinin akdedildiği, sözleşmenin davalı tarafından 10.000.000,00 TL limitle müşterek borçlu ve müteselsil kefil sıfatıyla imzalandığı, asıl borçlu şirkete dava konusu 4...0 numaralı kredinin 13.10.2011 tarihinde 3.500.000,00 TL olarak kullandırıldığı, takip tarihi itibariyle davacı bankanın 4...0 No.lu kredi nedeniyle 3.030.985,85 asıl alacak, 289.926,32 TL işlemiş akdi faiz tutarı, 16.417,84 TL işlemiş temerrüt faizi, 15.317,20 TL

BSMV olmak üzere toplam 3.352.647,21 TL alacağının bulunduğu, dava konusu 12.10.2011 tarihli 10.000.000,00 TL limitli kredi genel sözleşmesinin kefalet limiti ve sözleşme limiti yazılmaksızın boş olarak düzenlendiğinin ispat edilemediği sürece sözleşmedeki kefaletin geçerli olduğu, sözleşmedeki imzanın davalı tarafça inkâr edilmediği, dava dışı şirket ile davacı banka arasında 06.05.2016 tarihinde imzalanan protokolde belirtilen tarih itibariyle toplam borcun 4.019.763,00 TL olarak belirtildiği, protokolün dava dışı ... ile ...tarafından müşterek borçlu ve müteselsil kefil sıfatıyla imzalandığı, davalının bu protokolde kefil sıfatıyla imzasının bulunmadığı, protokolün 7. maddesinde protokolde veya 12.10.2011 tarihli sözleşmede belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi hâlinde herhangi bir ihtar ve ihbara gerek kalmaksızın borcun tamamının muaccel hâle geleceğinin, kefillere sağlanan her türlü imkânın geçmişe dönük olarak ortadan kalkacağının, banka ile borçlular arasında imzalanan kredi sözleşmelerinin hükümleri doğrultusunda ve/veya işbu protokol şartlarında hesaplanacak alacak için bankanın dilediği hukuki işlemleri başlatabileceğinin düzenlendiği, 06.05.2016 tarihinde imzalanan protokol (yeniden yapılandırma) içeriğine göre davalı kefilin kredi sorumluluğunun sona ermediği, ayrıca davacı banka vekilinin 08.10.2019 tarihli dilekçe ekinde sunduğu banka kayıtlarına göre takip konusu borcun kapanmadığı, davalı tarafın 4...0 numaralı kredi nedeniyle oluşan borç tutarından diğer borçlularla birlikte sözleşme kapsamında sorumlu olduğu, gerekçesiyle davanın kabulü ile Ankara 15. İcra Müdürlüğünün 2016/5316 Esas sayılı takip dosyasında davalının takibe itirazının iptali ile takibin devamına, kabul edilen 3.344.670,11 TL alacak miktarı üzerinden %20 oranında hesaplanan 668.934,02 TL icra inkâr tazminatının davalıdan tahsiline, koşulları oluşmadığından davalının kötüniyet tazminatı isteminin reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin 29.09.2022 tarihli ve 2020/1391 Esas, 2022/1123 Karar sayılı kararı ile; sözleşmedeki imzanın davalı tarafça inkâr edilmediği, kefalet bölümündeki adres ve kefalet limiti bölümlerinin sözleşmenin düzenlendiği tarihte boş olduğu kabul edilse bile sözleşmede kredi limitinin 10.000.000,00 TL olarak yazıldığı, dolayısıyla davalı tarafın kefil olduğu tutarı bildiği ve bu suretle sözleşmenin düzenlendiği tarihte yürürlükte bulunan 818 sayılı Borçlar Kanunu (BK) hükümlerine göre davalı tarafın kefaletinin geçerli olduğu, davalı vekilinin bu yönlere ilişkin istinaf itirazlarının yerinde olmadığı; dava dışı şirket ile davacı arasında 06.05.2016 tarihinde imzalanan protokolde belirtilen tarih itibariyle toplam borcun 4.019.763,00 TL olduğu, protokolün dava dışı ... ile ...tarafından müşterek borçlu ve müteselsil kefil sıfatıyla imzalandığı, davalı kefil ...'in bu protokolde kefil sıfatıyla imzasının bulunmadığı, davacı vekilince 17.05.2018 tarihli dilekçe ile 4...0 numaralı kredinin 06.05.2016 tarihinde yeniden yapılandırılarak 6...2 risk numaralı kredinin açıldığı, söz konusu kredinin geri ödemelerinde sorun yaşanması nedeniyle 31.03.2017 tarihinde şirket hakkında takip başlatıldığının bildirilmesi ve dosyada mevcut 6...2 numaralı kredinin ödeme

planında kredinin ticari yeniden yapılandırma kredisi olarak asıl borçlu şirket vekilinin 06.05.2016 tarihli başvuru dilekçesindeki rakam ve belirlemelere göre kullandırılması karşısında, davacı tarafça önceki kredi borçlarının tasfiyesi amacıyla yeniden kredi kullandırılması nedeniyle davacı banka ile asıl borçlu şirket ve protokolde kefalet imzası bulunan ...ve ... arasında yeni bir kredi ilişkisinin doğduğunun kabulü gerektiği, davalı kefilin söz konusu kredi borcu nedeniyle sorumluluğunun banka kayıtlarına göre kapatılarak sona erdiği, nitekim banka hesap özetinde de kefilin kefaletinde kullandırılan kredi hesabına yeni kredinin aktarılarak kredi borcunun kapatıldığı, açılan yeni kredi ilişkisinde davalı kefilin sözleşmesel bir ilişkisinin bulunmadığı, zira davalının yapılandırmaya ilişkin protokolde herhangi bir sıfatla imzasının yer almadığı, yapılandırma protokolü ile kullandırılan kredinin önceki tüm borçların tasfiyesi amacıyla kullandırıldığı, 12.10.2011 tarihli genel kredi sözleşmesinde davalı kefilin dava dışı asıl borçlunun doğmuş ve doğacak tüm borçlarından sorumlu olduğuna ilişkin düzenlemenin bu sözleşme kapsamında kullandırılan kredilere ilişkin olduğu ve bu sözleşme kapsamında kullandırılmayan kredi borçları nedeniyle davalının sorumlu tutulamayacağı, davacı bankanın icra takibinde kötüniyetli olduğunun ispatlanamadığı gerekçesiyle davalı vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılması suretiyle davanın reddine, davalının kötüniyet tazminatı talebinin reddine karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde taraf vekilleri temyiz isteminde bulunmuştur.

2. Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile;

“...Davacı genel kredi sözleşmesine istinaden kullandırılan kredinin geri ödenmemesi üzerine icra takibi başlatmış; davalı 06.05.2016 tarihli yeniden yapılandırma protokolünde imzasının bulunmadığını, bu protokol gereğince önceki sözleşme ilişkisinin sona erdiğini savunmuştur. İlk Derece Mahkemesince 12.10.2011 tarihinde kredi genel sözleşmesi akdedildiği, anılan sözleşmenin davalı tarafından müşterek borçlu ve müteselsil kefil olarak imzalandığı, 06.05.2016 tarihinde imzalanan protokol içeriğine göre davalı kefilin kredi sorumluluğunun sona ermediği gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiştir. Karara karşı davalı vekili tarafından istinaf yoluna başvurulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesince davalı kefil ...’in bu protokolde kefalet imzası bulunmadığı, davacı tarafça önceki kredi borçlarının tasfiyesi amacıyla yeniden kredi kullandırılması nedeniyle davacı banka ile asıl borçlu şirket ve protokolde kefalet imzası bulunan kişiler arasında yeni bir kredi ilişkisinin doğduğunun kabulü gerektiği, davalı kefilin söz konusu kredi borcu nedeniyle sorumluluğunun banka kayıtlarına göre kapatılarak sona erdiği gerekçesiyle davalı vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile kararın kaldırılmasına, davanın reddine karar verilmiştir.

06.05.2011 tarihli protokolün 6.3 maddesi "Taraflar işbu Protokol'ün imzalanmış olmasının, taraflar arasında daha önce akdedilmiş 12.10.2011 tarihli Kredi Genel Sözleşmesini değiştirmediği, ortadan kaldırmadığı ve yenilemediği hususlarında mutabakata varmışlardır" şeklindedir. Ayrıca

anılan protokolün 7 nci maddesinde protokol hükümlerine göre ödemelerin aksatılması durumunda borcun tamamının muaccel olacağı, bankanın kredi sözleşmelerinin hükümleri doğrultusunda ve/veya protokol şartlarında hesaplanacak alacağı için dilediği hukuki işlemi başlatabileceği belirtilmiştir. O halde protokol hükümleri dikkate alındığında kredi borcunun yapılandırıldığının, davalının kefil olarak sorumluluğunun devam ettiğinin kabulü gerekirken Bölge Adliye Mahkemesince yazılı şekilde karar verilmesi doğru olmamış, bozmayı gerektirmiştir,..." gerekçesiyle karar davacı taraf lehine bozulmuş, davalı vekilinin tüm temyiz itirazlarının reddine karar verilmiştir.

B. Bölge Adliye Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; önceki karar gerekçesi tekrar edilmek suretiyle direnme kararı verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Direnme kararına karşı süresi içinde davacı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili; yeniden yapılandırma sözleşmesinin (Protokolün) yeni bir krediye ilişkin olmayıp mevcut borcun yapılandırılmasıyla ilgili olduğunu, belirtilen Protokol ile davalının da imzalamış olduğu kredi genel sözleşmesinin geçerliliğini yitirmediğini, bu hususun protokolün ilgili maddelerinde açıkça düzenlendiğini ileri sürerek direnme kararının bozulmasını istemiştir.

C. Uyuşmazlık

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; kredi genel sözleşmesine dayanılarak başlatılan genel haciz yoluyla icra takibinde davalı kefilin itirazının iptali istemine ilişkin eldeki davada, 06.05.2016 tarihli Protokol hükümleri dikkate alındığında kredi borcunun yeniden yapılandırılması nedeniyle davalının kefil sıfatıyla sorumluluğunun devam edip etmediği noktasında toplanmaktadır.

D. Gerekçe

1. İlgili Hukuk

1. 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun (818 sayılı BK) 483 ve devamı maddeleri.

2. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun (TBK) 133. maddesi.

2. Değerlendirme

1. Uyuşmazlığın çözümü açısından öncelikle konuyla ilgili yasal düzenleme ve kavramların açıklanmasında yarar vardır.

2. Kefalet; bir borcun borçlu tarafından ifa edilmemesinin sonuçlarından kişisel olarak sorumlu tutulmayı üstlenme olarak tanımlanabilir (doktrindeki bir esere atıf). Kefalet sözleşmesiyle kefil, asıl

borçlunun borcunu ödememesi durumda, söz konusu borçtan şahsen sorumlu olacağını taahhüt ederek borçlunun borcunu ifa etmeme riskini üstlenir (doktrindeki bir esere atıf).

3. Genel kredi sözleşmesinin imzalandığı tarih olan 12.10.2011 itibariyle eldeki davaya uygulanması gereken BK'nın 483. maddesinde (TBK md. 581) kefalet sözleşmesi; “Kefalet, bir akittir ki onunla bir kimse, borçlunun akdettiği borcun edasını temin etmeği alacaklıya karşı taahhüt eder” şeklinde tanımlanmıştır. Kefaletin türleri ise aynı Kanun’un 486. vd. (TBK md. 585 vd.) maddelerinde düzenlenmiş ve uyuşmazlık konusu müteselsil kefaletle ilgili olarak 487. maddesinde; “Kefil, borçlu ile beraber müteselsil kefil ve müşterek müteselsil borçlu sıfatı ile veya bu gibi diğer bir sıfatla borcun ifasını deruhde etmiş ise alacaklı asıl borçluya müracaat ve rehinleri nakde tahvil ettirmeden evvel kefil aleyhinde takibat icra edebilir” denilmiştir. Bu maddede kullanılan “müteselsil kefil ve müşterek borçlu” ifadesinin kefalet sözleşmesinin niteliği gereği müteselsil kefil olarak anlaşılması gerekmektedir. Zira bu husus TBK’nın 586. maddesinin gerekçesinde açıkça ifade edilmiştir.

4. Kefalet sözleşmesi kişisel bir teminat sözleşmesidir. Diğer sözleşmeler gibi kefil ile alacaklının karşılıklı ve birbirine uygun iradelerinin birleşmesi ile meydana gelir. Bu sözleşme ile kefil, asıl borçlunun borcunu alacaklıya karşı ifa edememesi tehlikesini kişisel olarak üstlenmektedir.

5. Gerek öğretide, gerekse uygulamada sınırları belli olmak şartıyla devamlı, değişik içerikli, birden ziyade yükümlülüğü içeren borç ilişkileri için geçerli olarak kefil olunabileceği kabul edilmektedir. Kefaletin asıl borçlunun çeşitli yükümlülüklerinden sadece birisi için verilmesi zorunlu değildir. Azami miktar ile sınırlı olmak üzere kefilin borçlunun belirli birden fazla yükümlülüğünü aynı kefalet sözleşmesinde tekeffül etmesi mümkündür. Ancak kefil olunan yükümlülüklerin neler olduğunun kefalet sözleşmesinden anlaşılması gerekir.

6. Kefalet sözleşmesi ile alacaklının alacağı teminat altına alınmaktadır. Kefilin yükümlülüğü, kefaletin türüne göre alacaklıya ödemede bulunmaktan ibarettir. Buna karşılık, alacaklının da kefile karşı yükümlülükleri bulunmaktadır. Bu yükümlülüklerden birisi BK’nın 500/1. maddesinde düzenlenmiştir. Anılan madde; “Alacaklı kefaletten dolayı tahakkuk eden borcun temini için kefaletin akdi esnasında tesis yahut sonradan istihsal olunan teminatı kefilin zararına olarak tenkis eder veya elinde bulunan delaili elden çıkarırsa kefile karşı mesul olur” hükmünü haizdir. Buna göre alacaklı, asıl borcun temini için kefalet sözleşmesinin kurulmasından önce veya sonra verilen her türlü teminatı kefilin zararına olarak azaltır veya elindeki delilleri elden çıkarırsa kefile karşı sorumlu olur. Aynı şekilde BK’nın 501. maddesi gereğince alacaklı, alacağını alırken teminat ve delilleri kefile nakil ve tevdi etmek zorundadır. Alacaklı bu külfeti yerine getirmezse kefil sorumluluktan kurtulur.

7. 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (6762 sayılı TTK)“Teselsül karinesi” başlıklı 7. maddesi [6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun (6102 sayılı TTK) md. 7]; "İki veya daha fazla kimse,içlerinden yalnız biri veya hepsi için ticari mahiyeti haiz bir iş dolayısiyle diğer bir kimseye karşı müştereken borç altına girerlerse mukavelede aksi kararlaştılmış olmadıkça müteselsilen mesul sayılırlar.

Ticari borçlara kefalet halinde,gerek asıl borçlu ile kefil ve gerek kefiller arasındaki münasebetlerde dahi hüküm böyledir" hükmünü içermekte olup belirtilen bu hüküm gereğince, ticari iş niteliği taşıyan bir borca kefalet verilmesi hâlinde kanunda veya sözleşmede aksi belirtilmedikçe bu kefalet müteselsil sayılır.

8. Gelinen bu noktada banka genel kredi sözleşmelerine değinmek gerekirse; anılan sözleşmeler Türk hukukunda bağımsız bir sözleşme tipi olarak düzenlenmemiştir. Banka genel kredi sözleşmesi Türk hukukunda düzenlenmemiş olduğundan isimsiz nitelikte bir sözleşmedir.

9. Banka genel kredi sözleşmesi bankanın müşteriye, müşterinin talebine göre nakdi veya gayrînakdi krediyi belirli bir limit dahilinde süreli veya süresiz olarak kullandırmayı, müşterinin ise kullandığı krediyi geri ödemeyi ve bankanın zararını tazmin etmeyi veya bankayı borçtan kurtarmayı, faiz ve komisyon vermeyi üstlendikleri sözleşmedir (doktrindeki bir esere atıf). Nakdi krediler, bankanın satın alma gücünü para olarak devrettiği kredilerdir. Gayrî nakdi krediler ise bankanın komisyon karşılığında müşteri lehine üstlendiği bir sorumluluğu veya yükümlülüğü konu alan kredilerdir.

10. Banka genel kredi sözleşmesinde sözleşme limitinin belirlenmesi yanında ayrıca kefilin sorumlu olacağı azami miktarın belirlenmesi gerekir (doktrindeki bir esere atıf). Kefilin sorumlu olacağı azami miktarın belirtilmemiş olması hâlinde kefalet sözleşmesi geçersiz olur.

11. Her ne kadar BK'nın 484. maddesine göre, kefalet sözleşmesinin geçerli olabilmesi için yazılı şekilde düzenlenmesi ve kefilin sorumlu olacağı miktarın açıkça gösterilmesi zorunlu ise de Yargıtay TBK yürürlüğe girmeden önce imzalanan sözleşmeler bakımından vermiş olduğu kararlarda banka genel kredi sözleşmesini borçlu ile birlikte imzalayan kefilin sorumlu olacağı azami miktarın kefalet sözleşmesinde belirtilmemesi hâlinde, genel kredi sözleşmesi limitinin kefilin azami sorumluluğunu gösterdiğini kabul etmiştir (Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 01.04.1992 tarihli ve 1992/15-74 Esas, 1992/224 Karar sayılı kararı).

12. Aynı genel kredi sözleşmesi kapsamında limit dahilinde birden fazla kredi kullanılması hâlinde kefil bu kredilerden kaynaklı borçlardan sorumludur. Müşteri ile banka arasındaki kefilin taahhüt altına girdiği genel kredi sözleşmesi ilişkisi devam ettiği sürece, kefilin sorumluluğu da kural olarak devam eder ve bu sözleşme kapsamında limit dahilinde ileride doğacak borçların tamamı kefil tarafından teminat altına alınmış olur (doktrindeki bir esere atıf).

13. Gelinen noktada; dava konusu 06.05.2016 tarihli protokolün imzalandığı tarihte yürürlükte olan TBK'nın 133. maddesiyle düzenleme altına alınan “yenileme” kavramı ve şartları üzerinde durmakta yarar vardır. Yenileme, dar anlamda borcu sona erdiren sebeplerden biridir. Borcun yenilenmesi alacaklı ile borçlu arasında yapılacak bir sözleşme ile gerçekleşir. Bir borcun yerine yenisinin geçerek eski borcun sona erdirilmesi sözleşmesine yenileme sözleşmesi denir. Bu sözleşme tarafların önceki borç yerine yeni bir borcu geçirme iradelerinden oluşur. Borcun yenilenmesi için her şeyden önce taraflar arasında mevcut ve geçerli eski bir borç bulunması, borçlunun sözleşme ile yeni bir edim üstlenmesi (böylece yeni bir borcun doğması) ve tarafların eski borç yerine geçecek yeni bir borç kurma iradesine sahip olmaları gerekmektedir. Bahsedilen bu irade, yeni bir borç kurmak suretiyle eski borcu ortadan kaldırma, onu sona erdirme iradesidir.

Borcun yenilenmesi karine olarak kabul edilemez. Yenileme, tarafların açık iradesine dayanmalıdır (doktrindeki bir esere atıf).

14. Borcun yenilenmesinden söz edilebilmesi için, eski borç ile yeni borcun hukuki sebepleri birbirinden farklı olması gerekmektedir. Buna karşılık her iki borcun hukuki sebebi aynı ise burada ancak bir borç ikrarından söz edilebilir. Tarafların sadece borç miktarını veya ifa şartlarını değiştirmeleri yenileme için yeterli olmamakta, ayrıca mevcut borç ilişkisinin hukuki sebebinde de bir değişiklik yapılması gerekmektedir (doktrindeki bir esere atıf).

15. Borcun yenilenmesi bir hukuki ilişkinin doğması, değiştirilmesi veya ortadan kaldırılması (fesih) sonuçlarının bir veya bir kaçını içerebilir. Bu nedenle, yenileme sözleşmesi sadece bu sonuçlardan birini içerecek şekilde değerlendirilmemelidir. Bu itibarla yenileme sözleşmesi, taraflar arasında süregelen hukuki ilişkileri yok ederek yerine bağımsız ilişkiler kuran geniş kapsamlı bir sözleşmedir.

16. Yenileme işleminin geçerliliği için taraflar yeni bir borç meydana getirirken eskisini ortadan kaldırmak iradesine sahip olmalılardır. Yenileme sözleşmesi için gerekli olan irade beyanının açık bir irade beyanı olabileceği gibi örtülü bir irade beyanı da olabilir. Bu itibarla tarafların yeni bir borç kurulurken eskisini ortadan kaldırmak amacıyla hareket edip etmediklerinin yapılan işlemin muhtevasından ya da işin özelliklerinden çıkarılması gerekmektedir.
17. Tüm bu açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; eldeki dava kredi genel sözleşmesine dayanılarak başlatılan genel haciz yolu ile icra takibine davalı kefilin itirazının iptali istemine ilişkin olup gelinen aşamada uyuşmazlık 06.05.2016 tarihli Protokol hükümleri dikkâte alındığında kredi borcunun yapılandırılarak davalının kefil sıfatıyla sorumluluğunun devam edip etmediği noktasında toplanmıştır.

18. Bu noktada; davalının 12.10.2011 tarihli ve 10.000.000 TL limitli kredi genel sözleşmesini müşterek borçlu ve müteselsil kefil sıfatıyla imzaladığı ve şeklî açıdan geçerli kefalet yükümlülüğünün bulunduğu, kefile ve diğer borçlulara gönderilen 26.02.2016 tarihli kat ihtarının davalıya 29.02.2016 tarihinde tebliğ edildiği, borcun ödenmemesi üzerine davalı ve diğer borçlular aleyhine başlatılan icra takibinde davalının 23.03.2016 tarihinde ödeme emrine itirazı üzerine icra takibinin davalı bakımından durduğu ve davacı tarafından 31.03.2017 tarihinde eldeki davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

19. Taraflar arasında imzalanan 12.10.2011 tarihli kredi genel sözleşmesinin "Tesis Olunacak Teminatlar" a ilişkin 13/1-e bendi; "Kefalet", "Teminatların Bankanın Her Türlü Alacağının Karşılığını Oluşturması" başlıklı 14/e bendi; "...Doğmuş ve doğacak her türlü alacağının teminatını teşkil eder,..." ve son bölümde yer alan "Kefalet Şerhi" başlıklı kısmının birinci maddesi ise; "Kefalet borcu; ana para ile bu sözleşme hükümlerine göre ödenmesi gereken her türlü faiz, komisyon, vergi ve vekâlet ücretleri ile diğer her türlü masraflar eklenerek hesaplanacak ve müşterek müteselsil borçlu ve müteselsilin kefilin (kefillerin) sorumluluğu bütün bu hususları kapsayacaktır" hükümlerini içermektedir.

20. Davalı tarafından imzalanmamış olan 06.05.2016 tarihli Protokolün (yeniden yapılandırma) "Genel Esaslar" başlıklı 6.3. maddesi; "Taraflar işbu Protokol'ün imzalanmış olmasının, taraflar

arasında daha önce akdedilmiş 12.10.2011 tarihli Kredi Genel Sözleşmesini değiştirmediği, ortadan kaldırmadığı ve yenilemediği hususlarında mutabakata varmışlardır" şeklinde olup; "Temerrüt ve Protokolün Feshi" başlıklı 7. maddesi ise; Protokolde veya 12.10.2011 tarihli kredi genel sözleşmesinde belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi hâlinde herhangi bir ihtar ve ihbara gere kalmaksızın borcun tamamının muaccel hâle geleceği, kefillere sağlanan her türlü imkânın geçmişe dönük olarak ortadan kalkacağı, banka ile borçlular arasında imzalanan kredi sözleşmelerinin hükümleri doğrultusunda ve/veya işbu Protokol şartlarında hesaplanacak alacak için bankanın dilediği hukuki işlemi başlatabileceği düzenlemesine yer verilmiştir.

21. Davacı banka tarafından İlk Derece Mahkemesine hitaben yazılan 07.06.2019 tarihli cevabî müzekkerenin ekinde gönderilen banka kayıtlarına göre; bahsi geçen Protokol hükümleri gereğince, kredi genel sözleşmesinden dolayı dava dışı asıl borçlu şirkete 13.10.2011 tarihinde kullandırılan 3.500.000,00 TL bedelli ve 4...0 numaralı BCH kredisinin Protokol tarihi olan 06.05.2016'da anapara bakımından kapatıldığı; eldeki davanın ve icra takibinin konusu olmayan 27.10.2014 tarihinde dava dışı şirkete kullandırılan 460.000,00 TL bedelli ve 4...6 numaralı BCH kredisinin de Protokol tarihi olan 06.05.2016'da anapara bakımından kapatıldığı; ardından Protokol hükümleri gereğince ilk ödemesi 06.07.2016 tarihinde başlamak üzere yeni bir kredi ödeme planının düzenlendiği anlaşılmaktadır.

22. Belirtilen sözleşme, Protokol hükümleri ve banka kayıtları hep birlikte değerlendirildiğinde; her ne kadar davalı kefil bahsi geçen Protokolü imzalamamış ise de kredi sorumluluğunun sona ermediği, kredi genel sözleşmesi nedeniyle dava dışı borçlu şirkete kullandırılan kredinin ödenmemesi nedeniyle kredi borcunun Protokol hükümleri gereğince yeniden yapılandırıldığının kabulünün gerektiği; ayrıca davacı banka vekilinin sunduğu banka kayıtlarına göre takip konusu borcun kapanmadığı, TBK'nın 133. maddesine göre borcun Protokol ile yenilendiğinin de kabul edilemeyeceği, davalı tarafın 4...0 numaralı kredi nedeniyle oluşan borç tutarından diğer borçlularla birlikte kredi genel sözleşmesi ve Protokol hükümleri kapsamında sorumlu olduğu açıktır.

23. Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmeler sırasında; davalı kefilin söz konusu kredi borcu nedeniyle sorumluluğunun banka kayıtlarına göre kapatılarak sona erdiği, banka hesap özetinde de kefilin kefaletinde kullandırılan kredi hesabına yeni kredinin aktarılarak kredi borcunun kapatıldığı, açılan yeni kredi nedeniyle davalı kefilin sözleşmesel bir ilişkisinin bulunmadığı, zira davalının yapılandırmaya ilişkin protokolde herhangi bir sıfatla imzasının yer almadığı, yapılandırma protokolü ile kullandırılan kredinin önceki tüm borçların tasfiyesi amacıyla kullandırıldığı, 12.10.2011 tarihli genel kredi sözleşmesinde davalı kefilin dava dışı asıl borçlunun doğmuş ve doğacak tüm borçlarından sorumlu olduğuna ilişkin düzenlemenin söz konusu sözleşme ile kullandırılan kredileri kapsadığı, bu sözleşme kapsamında kullandırılmayan kredi borçları nedeniyle davalının sorumlu tutulamayacağı, dava dışı şirketin borcunun TBK'nın 133. maddesi gereğince Protokol ile yenilendiği, bu nedenle direnme kararının onanması gerektiği görüşü ileri sürülmüşse de bu görüş Kurul çoğunluğunca benimsenmemiştir.

24. Hâl böyle olunca tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dosyadaki delillere, bozma kararında açıklanan gerektirici nedenlere göre, mahkemece Hukuk Genel Kurulunca da

benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulması gerekirken, önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

25. Bu nedenle direnme kararı bozulmalıdır.

VII. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulüyle direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerden dolayı 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 371. maddesi gereğince BOZULMASINA,

Dosyanın HMK'nın 373. maddesinin 2. fıkrası uyarınca kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

24.06.2026 tarihinde oy çokluğuyla kesin olarak karar verildi.